
LO-FI READY-MADE SATIRA**CRITICIZE THIS! Sporedno - usporedno, Vladimir Perić, Galerija ULUS, Beograd, 18-30.10.2012.**

Piše: Bojan Krištofić

Izložba "Sporedno – usporedno" značajnog srpskog likovnog umjetnika i fotografa srednje generacije Vladimira Perića (1962.), održana je u listopadu u Galeriji ULUS u Beogradu. Retrospektivno gledano, Perić je svoj višestruko nagrađivani, eklektični rad u instalaciji, fotografiji, ali i grafici i grafičkom dizajnu egzaktno podijelio u tri faze – prvu (1986-1996), kada se potpisivao pseudonomom Talent, drugu (1996-2006), kada je nastupao kao osnivač i član grupe Talent Factory i tekuću treću (trajati će do 2016.), u kojoj namjerava realizirati svoj obimni projekt Muzej djetinjstva, zasnovan na prikupljanju i arhiviranju zanemarenih svakodnevnih artefakata koji čine 'malu povijest' djetinjstva ovdašnjih generacija rođenih nakon Drugog svjetskog rata. Iako je umjetnik izložio pronađene predmete, oni ne pripadaju spomenutom konceptu, nego je aktualna izložbena predstavljena kao pregled njegovih sporednih aktivnosti. Otuda i njen naziv.

Zabavna i duhovita, ali i kritički oštra i precizna izložba predstavila je Perićeve instalacije i ready-made predmete, čiji lucidni nazivi efektno artikuliraju simboliku pojedinog djela. Postav je osmišljen i oblikovan vrlo ležerno i nepretenciozno, s dvadesetak radova pohranjenih u vitrine ili obješenih na zidove, na kojima su kredom ispisani i njihovi nazivi. Takav pristup postavu isticao je izravnost i neposrednost autorove komunikacije s publikom, pa i onda kada su posrijedi složene vizualne metafore na čiji smisao naziv djela promatrača tek upućuje. Autor, naime, od publike očekuje kreativno promišljanje izložbe i aktivno dešifriranje različitih sadržaja radova. K tome, premda su umjetnikovi eksponati sastavljeni od raznoraznih svakodnevnih, uporabnih predmeta i time vizualno vrlo raznoliki, izložba u

cjelini ostavlja neočekivani dojam velike kohezivnosti. Kreativni postupak originalan je i dosljedan – gotovo svim izloženim radovima zajednička je ironična, pa i satirična obrada teme, bila ona određena aktualnim političkim i ekonomskim trenutkom; balkanskim kulturnim i društvenim klišejima, odnosno zastarjelim i neproduktivnim socijalnim konvencijama; ili pak estetskim problemima umjetniku zanimljivih medija, npr. fotografije. Radovi se mogu svrstati u dvije skupine – prvu, recimo, čine predmeti izloženi bez neke veće intervencije, u kojima je umjetnik vješto uvidio simbolički potencijal, te ga je izvukao specifičnim rasporedom njihovog izlaganja, ali i naslovom. Druga skupina radova obuhvaća predmete s očitim intervencijama čiji je cilj postizanje još složenije simbolike. Naslov je opet taj koji upućuje na prenesenu suštinu djela, predstavljajući verbaliziranje umjetnikovog viđenja predmeta.

U prvoj skupini vrlo je intrigantan urnebesna rad Foto safari, sačinjen od dijelova starinskih kožnih torbica za analogne fotoaparate, u kojima je Perić neočekivano prepoznao glave različitih životinja, od primata i žaba do bizarnih lasica ili šišmiša; pri čemu su ta "lica" dovoljno apstraktna da promatrač zapravo sam treba odabrati na koju ga egzotičnu beštiju podsjećaju. Pored dijaloga kojeg umjetnik promišljeno gradi s promatračem, rad je zanimljiv i zbog drugog upečatljivog psihološkog efekta – naime, jednom kad promatrač u predmetima nepogrešivo prepozna životinje, ostat će zatečen bezizražajnošću njihovih 'lica' i tupošću njihovog "pogleda", što je vrlo oštar kontrast s prvom fazom doživljavanja djela i zaista, relativan šok – jer se nakon početnog uspostavljanja dijaloga s umjetnikovom mišlju odjednom nalazimo pred nemogućnošću svake komunikacije sa subjektom djela. Želi li nam Talent možda poručiti da prirodu nikada nećemo moći uistinu pojmiti posredstvom bilo kakvog oruđa, da ne kažemo oružja, ma kako ono sofisticirano bilo? Govori li nam umjetnik kako, čak i kada fotografijom stvaramo kreativnu reprodukciju realnosti, ona ipak ostaje daleka i neuhvatljiva? Pitanja se redaju u razgranatom nizu umjetnikovih i promatračevih asocijacija, koje žive u logičnom dijalektičkom odnosu.

U drugoj skupini možemo istaknuti još jedan vrlo duhovit rad – pompoznu Vješalicu prve klase, izrađenu tako što je Perić na običnu, iako pomalo arhaičnu vješalicu dodao drvenu verziju vojničkih epoleta, i tako neugledni, odbačeni predmet pretvorio u prestižan statusni simbol, dostojan jedne slavne i uvažene vojne odore. Krasan je to simbol banalne balkanske žudnje za vlašću i moći, koja se na kraju svodi na igranje jedne predvidljive političke uloge, smrtno dosadne u svome kiču i preuzetnosti, u sasvim prosječnoj sapunici čije nove nastavke gledamo svakoga dana. S tim je u vezi još jedan istaknut rad u ovoj skupini, Magnet za investitore, sastavljen od vrata nekog komada bijele tehnike robne marke Gorenje, nekadašnjeg giganta socijalističke industrije, a danas tek jedne od mnogih firmi koje se bore za opstanak na bespoštednom darvinističkom tržištu. Na vratima je iscrtan obris Republike Srbije, a tamo gdje se nalazi Beograd, političko, kulturno i ekonomsko središte zemlje, sarkastično je zalijepljen magnet. Znači li to da će autorova intervencija u zemljovid Srbije katarzičnom umjetničkom preobrazbom zbilje beogradskoj burzi momentalno priuštiti vrtoglave investicije stranih tvrtki? Možda je, ipak, riječ o konstataciji kako nekadašnji gospodarski stupovi društva imaju budućnost na globaliziranom tržištu samo ako se pokore tokovima stranog kapitala. Naravno, zajedno s hordama ljudi koji o njima ovise.

Uglavnom, nova izložba Vladimira Perića potvrdila je kako je riječ o umjetniku velike maštovitosti i razvijene lucidnosti, koji doista ima rijedak talent da provokativna politička pitanja postavlja znalački i pronicljivo, računajući kako je njegova uloga kao umjetnika potaknuti ljude da promisle o odgovorima. Bitno je istaknuti kako Perić složene motive različitih društvenih fenomena lucidno uobličava u simbole koji se trenutačno doimlju publike, a pri daljnjem promatranju otkrivaju se poruke koje nazivom djela

nisu nužno bile sugerirane. Uspješna detekcija očitih, ali i prikrivenih društvenih anomalija originalnim načinom mišljenja ono je što kritičku poziciju ovog umjetnika čini opravdanom i uvjerljivom.

*Tekst je nastao u sklopu projekta Criticize This! koji organizuju Kulturtreger i Kurziv iz Hrvatske, SEEcult.org i Beton iz Srbije, te Plima iz Crne Gore. Projekat se realizuje u sklopu programa "Kultura 2007-2013" Evropske komisije. Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost organizatora projekta Criticize This! i ni na koji način se ne može smatrati da odražava gledišta Evropske unije.

Izvor: <http://www.seecult.org/vest/lo-fi-ready-made-satira>